

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง : การถอดบทเรียนกระบวนการทำงานเยาวชน กรณีศึกษากลุ่มเยาวชนสร้างฝันวันใหม่ ตำบลจันทวีใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการทำงาน ศึกษาปัจจัย เงื่อนไขของการผลักดันให้เกิดการทำงานของกลุ่มเยาวชน และแสวงหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกันกับกลุ่ม บุคลากร องค์กร และเครือข่ายอื่นที่เกี่ยวข้องใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) การเก็บรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มย่อยกับสมาชิกกลุ่มสร้างฝันวันใหม่ อาสาสมัครเยาวชน ทีมงานเพื่อนร่วมฝัน ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) โดยนำมาข้อมูลวิเคราะห์ จัดระบบข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล แล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาบรรยายในรูปแบบรายงานเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า การเกิดกลุ่มสร้างฝันวันใหม่มาจากแรงกระตุ้นภายในอันเกิดจากความสนใจของเยาวชนเป็นทุนเดิม ประกอบกับได้รับการกระตุ้นการจากองค์กรแคร์นานาชาติ – ประเทศไทย (มูลนิธิรักไทย) เข้ามาสนับสนุนให้เกิดการรวมกลุ่มสร้างฝันวันใหม่ เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2539 ณ วัดป่าสักหลวง ตำบลจันทวีใต้ อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ประจวบเหมาะับสถานการณ์ปัญหาโรคเอดส์ที่กำลังรุมเร้าในพื้นที่ก่อให้เกิดการดำเนินกิจกรรมรณรงค์ป้องกันเอดส์ด้วยโครงสร้างการบริหารแบบกลุ่ม โดยมีนายศรีวรรณ มาละแหม ประธาน นายสรรติ จันทะนี นายประเสริฐ ทาทอง รองประธาน ต่อมาคัดเลือกคณะกรรมการครั้งที่ 2 นายประเสริฐ ทาทอง ประธาน นายสรรติ จันทะนี นายจรัญ แก่นคำเป็ก และผู้ประสานงาน นางสาวจันทร์สวย จันเป็ง คณะกรรมการ 5 คน สมาชิก 23 คน หลังจากนั้นได้ปรับรูปแบบการบริหารงานใหม่ ซึ่งเน้นการบริหารกลุ่มเป็นแบบหลวมๆ ไม่ตายตัวจะเป็นลักษณะช่วยกันทำงาน ตามความสามารถ ความถนัด เวลา และโอกาสต่างๆตามความพร้อมของกลุ่ม ต่อมาเกิดการรวมกลุ่มของทีมงานเพื่อนร่วมฝันดำเนินรายการวิทยุ ประสพการณ์การทำงานสามารถพัฒนาโครงการ พ.ศ 2540 – 2546 จำนวน 16 โครงการ โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ เยาวชนคิดเป็น ทำเป็น แก้ไขปัญหาเป็น และมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเพื่อเสริมความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์ ตลอดจนการดูแลผู้ติดเชื้อ ผู้ป่วยเอดส์ และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเอดส์ จนสามารถสร้างความตระหนักต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเปิดโอกาสให้เยาวชนและกลุ่มเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้กระบวนการคิด วิเคราะห์ สะท้อนสภาพปัญหาของเยาวชน ตลอดจนหาแนวทางการแก้ไขปัญหาด้วยตัวเยาวชนเอง ถือว่าเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ ในลักษณะการทำงาน “ จากเพื่อนถึงเพื่อน ” กับกลุ่มเยาวชนหญิง ชาย ที่มีอายุระหว่าง 15 - 25 ปี ในพื้นที่อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ดำเนินกิจกรรม สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเอดส์ผ่านสื่อบุคคล สร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ผ่านสื่อละครหุ่น สร้างกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมผ่านสื่อวิทยุ และสร้างการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเอดส์ร่วมกับท้องถิ่นโดยแกนนำเยาวชน การดำเนินกิจกรรมรณรงค์ป้องกันเอดส์ทำให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ จน

สามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติเรื่องเพศสัมพันธ์ จนกล้าพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมีความมั่นใจในการสื่อสารเรื่องถุงยางอนามัยกับกลุ่มเพื่อน และคนรอบข้างมากขึ้น ตลอดจนปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้ติดเชื้อเอดส์จากด้านลบกลายเป็นด้านบวกจนสามารถอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้ออย่างปกติ นอกจากนี้ยังเกิดอาสาสมัครเยาวชนที่มีเทคนิคทักษะด้านการจัดกิจกรรมรณรงค์ป้องกันเอดส์ รวมถึงพัฒนาวุฒิภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้นจนสามารถนำความไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันได้ และยังขยายเครือข่ายรณรงค์ป้องกันเอดส์ในกลุ่มเยาวชน และจัดตั้งกลุ่มเยาวชนในชุมชนจนได้รับการยอมรับจากชุมชน หน่วยงานราชการ องค์กรภาครัฐบาล และองค์กรพัฒนาเอกชนสาธารณประโยชน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติให้เป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนโดยทั่วไป นอกจากนี้เกิดกระบวนการพัฒนาทีมงาน หรือเรียกว่า “ คนทำงาน ” สร้างฝันวันใหม่ ใช้ชื่อเรียกว่า “ บันไดแห่งการเรียนรู้ 10 ขั้น ” ถือว่าเป็นการพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้กลายเป็นคนทำงาน

สรุปปัจจัยผลักดันให้เกิดการทำงานของกลุ่มสร้างฝันวันใหม่ แม้กระทั่งการดำรงอยู่ การดูแลรักษากลุ่ม ประกอบด้วย ปัจจัยหลัก อุดมการณ์ แรงศรัทธา การได้สนับสนุนจากครอบครัว และคนรอบข้าง ปัจจัยรอง บุคลากร สมาชิกกลุ่มมีความรู้ความสามารถหลากหลายด้าน อาทิเช่น ทักษะการเขียนโครงการ เป็นวิทยากรกลุ่ม การติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ และมีประสบการณ์การทำงานเชิงรณรงค์ป้องกันเอดส์ การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรท้องถิ่นในการประสานทรัพยากร ความร่วมมือ สนับสนุนด้านเงินทุนและวิชาการ ปัจจัยเสริมคือผลงานกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นรูปธรรม จนได้รับการยอมรับข้างชุมชนในระดับต่างๆ จังหวัด ภาค ประเทศ ต่างประเทศ จนได้รับชื่อเสียง รางวัลเชิดชูเกียรติด้านการทำคุณประโยชน์แก่สังคม ชุมชน ประกอบกับแผนงาน นโยบายภาครัฐ ภาคเอกชน ที่เอื้อต่อการทำงานของกลุ่มสร้างฝันวันใหม่ ด้านแนวทางการเชื่อมประสานงานในอนาคต คือการเป็นกลุ่มเยาวชนที่อยู่ในชุมชนที่เป็นเวทีของเยาวชนได้เข้ามาเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกการทำงานพัฒนาชุมชน ซึ่งมีการสืบทอดการทำงานรุ่นต่อรุ่น โดยเปลี่ยนทีมบริหารงานเป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่เข้าทดแทนคนรุ่นเก่าพยายามเชื่อมโยงกลุ่มเยาวชนอื่นๆ ในอำเภอแม่จัน และหน่วยงาน องค์กรท้องถิ่นทำงานในลักษณะภาคีความร่วมมือซึ่งกันและกัน ข้อเสนอแนะการทำงานต่อกลุ่มเยาวชนต้องมีความต่อเนื่องทั้งด้านเงินทุน การสนับสนุนเชิงวิชาการ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มเยาวชน ด้วยการทำงานในลักษณะเป็นการขยายเครือข่ายแบบ “ เพื่อนถึงเพื่อน ” ผ่านรูปแบบการทำงานเป็นทีมที่อาศัยความหลากหลายทางชีวภาพ ทำยี่สิบสององศาการกับบุคคลรอบข้างกับเยาวชนด้วย